

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱՆՆԱԿՆԱԾՆԵՐ
EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

JUREMONIA
JUSTICE REFORM MONITORING IN ARMENIA

NETHERLANDS
HELSINKI
COMMITTEE

**PENAL
REFORM
INTERNATIONAL**

**SOCIAL
JUSTICE NGO**

CIVIL SOCIETY INSTITUTE
ARMENIA

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ
NEW GENERATION

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳԻՐ

«ԴԱՏԱՊԱՐՏՅԱԼՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐԵԼԱԿՄԱՆ ԿԱՐԻՔԸ ԲԱՆՏԵՐՈՒՄ»

NGNGO
NEW GENERATION

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Քրեական արդարադատության համակարգում դատապարտյալները խոցելի վիճակում են գտնվում՝ պայմանավորված անազատության մեջ գտնվելու հանգամանքով, և այս պայմաններում պետությունը՝ հաշվի առնելով նաև ստանձնած միջազգային պարտավորությունները, պետք է առավելագույնս ներդնի այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք հնարավորություն կտան ազատագրված անձանց իրացնել իրենց իրավունքները:

Քրեակատարողական հիմնարկներում (ՔԿՀ) հանրակրթությունը բոլոր դատապարտյալներին հասանելի դարձնելու նպատակով՝ 2022թ.-ի մայիսի 25-ին «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքում կատարվեց փոփոխություն, և վերացվեց նախկինում առկա տարիքային սահմանափակումը: Ըստ այդ փոփոխության՝ 19-ից բարձր տարիքի դատապարտյալի դիմումի հիման վրա կազմակերպվում է կրթություն, եթե պատժից ազատմանը մնացել է ոչ պակաս, քան 1 տարի:

19 և բարձր տարիքի այն դատապարտյալները, որոնց պատժից ազատման ժամկետի լրանալուն՝ կրթության իրավունքի իրացման վերաբերյալ գրավոր դիմում ներկայացնելու պահին մնացել է մեկ տարուց ավելի, կարող են իրացնել իրենց կրթության իրավունքը (միջնակարգ կրթություն) ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին: Վերոգրյալի արդյունքում՝ «Իրավական կրթության և վերականգնողական ծրագրերի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ-ը), 2022 թ.-ի սեպտեմբերի 1-ից իրականացնում է «Իրավախախտում կատարած անձանց գեղագիտական դաստիարակության և կրթական ծրագրերի իրականացում՝ առանց տարիքային սահմանափակման» հանրակրթական [ծրագիրը](#), որի տևողությունը 1,5 տարի է:

Նշված ծրագրին և ընթացքին առնչվող հիմնախնդիրները վեր հանելու, իրավիճակը համակողմանիորեն վերլուծելու և գնահատելու նպատակով՝ իրականացվել են հարցազրույցներ 19 և բարձր տարիքի դատապարտյալների (18 անձ), ՔԿՀ սոցիալական, հոգեբանական և իրավական աջխատանքների ստորաբաժանման (ՍՀԻԱ բաժին) և ՊՈԱԿ-ի ներկայացուցչի հետ, իսկ այլ անհրաժեշտ տեղեկությունը ձեռք է բերվել նաև գրավոր հարցումների միջոցով: Գրավոր հարցումներ են ուղարկվել ՀՀ արդարադատության նախարարությանը, ԿԳՄՍՆ, ՊՈԱԿ-ին: Իրականացվել է նաև ներպետական օրենսդրության և միջազգային փորձի ուսումնասիրություն:

Ըստ վիճակագրության՝ 2022թ.-ին՝ ծրագրի մեկնարկի պահին, հանրակրթության կարիք է ունեցել 309 (դիմել է 91-ը), իսկ 2023թ.-ին՝ 269 անձ (դիմել է 60-ը):

ՔԿՀ-ներում ծրագրի ընթացքի վերաբերյալ ուսումնասիրություն իրականացնելու նպատակով՝ «Նոր Սերունդ» Մարդասիրական ՀԿ-ն (ՆՍՀԿ) երկու անգամ դիմել է ՀՀ Արդարադատության նախարարությանը (ԱՆ) և խնդրել թույլ տալ ՆՍՀԿ փորձագետին մուտք գործել նշված ՔԿՀ-ներ, սակայն դիմումները մերժվել են: Հաշվի առնելով այս գործընթացում ՀՀ Արդարադատության նախարարության հետ համագործակցության անհնարինությունը՝ ՆՍՀԿ-ն գրությամբ դիմել է ՀՀ ԱՆ ՔԿՀ-ներում և մարմիններում հասարակական վերահսկողություն իրականացնող հասարակական դիտորդների խմբին և վերջիններիս աջակցությամբ ՔԿՀ-ներում իրականացրել հարցազրույցները:

Հիմնախնդիրներ

Ստորև ներկայացվում են ուսումնասիրության և հարցազրույցների արդյունքում վեր հանված հիմնախնդիրները:

Կազմակերպչական խնդիրներ.

Ծրագրի մասին իրազեկում

:ՔԿՀ ընդունվելիս ՍՀԻԱ բաժինը, ի թիվս այլնի, տեղեկություն է հավաքագրում ազատագրկած անձի կրթության վերաբերյալ ևս, որով էլ արդեն իսկ ունեն տեղեկություն՝ թե որ դատապարտյալները չեն ստացել կամ կիսատ են թողել հանրակրթությունը: Եվ ըստ ՍՀԻԱ բաժինների՝ իրականացվել է դատապարտյալների իրազեկումը՝ հաշվի առնելով նաև օրենսդրական պահանջը՝ պատժից ազատման ժամկետի լրանալուն մնացել է մեկ տարուց ավելի:

ՔԿՀ-ներում հանրակրթական ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում ՊՈԱԿ-ին աջակցում է ՍՀԻԱ բաժինը:

2022 և 2023թթ.-ին՝ ՔԿՀ-ներում հանրակրթական ծրագրերի մեկնարկից առաջ, ՊՈԱԿ-ի կողմից տեղեկատվություն է ուղարկվել ՔԿՀ-ներ, և ՍՀԻԱ բաժինը իրազեկել է դատապարտյալներին:

Միաժամանակ, ՍՀԻԱ բաժինը հավաքագրում է հանրակրթության իրականացման ընթացքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը և այն փոխանցում ՊՈԱԿ-ին:

Դասարանների արդյունավետ բաշխումը

Դատապարտյալները, ըստ էքստենս կարգի, միջնակարգ կրթության ատեստատ կարող են ստանալ, եթե ունեն հիմնական կրթության վկայական: Ըստ այդմ էլ՝ դասարանները տեղաբաշխվում են հիմնականի և միջնակարգի: Այն դեպքերում, երբ հայտնի չէ, թե անձը, մինչև ազատագրվելը որ դասարան է հաճախել, ըստ ՍՀԻԱ բաժինների ներկայացուցիչների հետ ունեցած հարցազրույցի արդյունքների՝ այդ տեղեկությունը ձեռք է բերվում դպրոցներին ուղարկվող հարցումների միջոցով: Սակայն հարկ է նշել, որ ըստ ՊՈԱԿ-ից ստացված հարցման պատասխանի՝ սովորողներից մեկը չի մասնակցել էքստենս ավարտական քննություններին հիմնական վկայականի պատճենի բացակայության պատճառով, և այս պայմաններում պարզ չէ, թե ինչպես է անձը, ընդհանրապես, ընդգրկված եղել ծրագրում, քանի որ միջնակարգ կրթություն ստանալու համար՝ պարտադիր պահանջ է հիմնական կրթությունը հավաստող փաստաթղթի առկայությունը: ՔԿՀ-ներում արձանագրվել է, որ դասարաններում ներգրավված են նաև միջինից բարձր տարիքի անձինք, ովքեր անտառածանաչ են, և արդյունքում, մյուս սովորողների համար անհետաքրքիր է դառնում կրթական գործընթացը, քանի որ ստիպված են լինում սպասել այնքան, մինչև անձինք սովորեն կա՛մ գրել, կա՛մ որոշակի տառեր: Կա նաև կրթական կարիքների գնահատման գործիքի հետ կապված խնդիր. կրթական ծրագրին դիմում ներկայացրած դատապարտյալները անցնում են գնահատման թեստ՝ որոշելու կրթական մակարդակը, սակայն այդ գնահատումը իրականացվում է մինչև 19 տ. անձանց համար նախատեսված գործիքով:

Դասասենյակների կահավորվածությունը

«Սևան» ՔԿՀ կատարած այցի պահին շահագործվել են դասասենյակներից երկուսը, իսկ երրորդը գտնվել է վերանորոգման ընթացքի մեջ: Ոչ բոլոր ՔԿՀ-ներն են հարմարեցված, ինչպես նաև կահավորված: Օրինակ՝ «Արթիկ» ՔԿՀ-ում անհրաժեշտ նյութերը կան, սակայն որոշ դասասենյակներ կահավորված չեն, որոշ սենյակներ էլ անմխիթար վիճակում են:

Գույքով ապահովման անհնարինությունը

- Բոլոր ՔԿՀ-ներում դասապրոցեսի համար անհրաժեշտ որոշակի նյութերի՝ քիմիական, առկայությունը և դրանց օգտագործումը արգելված է՝ անվտանգության նկատառումներից ելնելով:
- Դատապարտյալներից ոմանք նշել են, որ երբեմն իրենք են տետրեր և գրիչներ ձեռք բերում:
- «Արմավիր» ՔԿՀ-ում արձանագրվել է, որ ՊՈԱԿ-ը որոշ դատապարտյալների թույլ չի տալիս դասագրքերը իրենց մոտ պահել, քանի որ մտավախություն ունեն, թե դրանք անփույթ կօգտագործվեն: Որպեսզի անձինք ունենան դասերի նյութերը, ուսուցիչները թելադրում են դասերը, ինչի վրա բավականին ժամանակ է ծախսվում:

Դասացուցակները

- Դասերին ուղեկցումները կատարում են ՔԿՀ վարչակազմի աշխատակիցները: Գրեթե բոլոր հիմնարկներում առկա է աշխատակազմի խնդիր, և թափուր հաստիքների պատճառով ուղեկցումները երբեմն ուշացումներով են լինում:
- «Արմավիր» և «Արթիկ» ՔԿՀ-ում դասերը սկսվում են 10:20-ից, սակայն աշխատակիցները մինչև 10:30-ը իրենց ամենօրյա ստուգումներին են լինում, որի պատճառով առավոտյան դասերին անձինք ուշացումներով են ներկա լինում:

Ուսուցիչների ընտրության կարգը

Ծրագրի մեկնարկին և դրանից հետո որոշ ժամանակ ուսուցիչների խնդիր է եղել՝ թափուր տեղեր են եղել, որոնք ընթացքում լուծվել են: «Վանաձոր» ՔԿՀ-ում արձանագրվել է, որ ուսուցիչը մրցութային կարգով չի ընտրվել, այլ, տվյալ հաստիքը ամիսներ շարունակ թափուր լինելու պատճառով, այն համալրելու նպատակով նույն հիմնարկի աշխատակցուհին, Արդարադատության նախարարության հետ համաձայնության արդյունքում, ընտրվել է՝ որպես կենսաբանության/քիմիայի ուսուցչուհի: «Վանաձոր» և «Արթիկ» ՔԿՀ-ներում ուսուցիչները նշել են, որ վերապատրաստում չեն անցել, բայց ցանկալի կլիներ՝ անցնելին:

Դասերի հեռավար կազմակերպումը

Արձանագրվել է, որ ծրագրի ընթացքում որոշ դատապարտյալներ ֆիզիկապես չեն կարողացել մասնակցել դասերին և քննություններին առողջական, տեղաշարժման և այլ խնդիրների պատճառով, իսկ հեռավար տարբերակով մասնակցությունը չի ապահովվել, ինչը խոչընդոտում է սովորողների լիարժեք ներգրավվածությանը: Եղել են անձինք, ովքեր դիմել են ՊՈԱԿ-ին հեռավար մասնակցության խնդրանքով, սակայն փաստացի դա չի կազմակերպվել:

Խոցելի խմբերի անձանց կրթությունը

Ուսումնասիրության ընթացքում ուշադրություն է դարձվել նաև խոցելի խմբերի անձանց կրթության իրավունքի իրացմանը՝ օտարերկրացիներ, կանայք, ԼԳՏԻՔ+, առողջական խնդիրներ ունեցող, պատժախցում գտնվող անձինք և այլն:

Երեխա ունեցող կանայք

Համաձայն ՀՀ քրեակատարողական օրենսգրքի՝ մայրերը կարող են իրենց մոտ պահել երեխային միջև վերջինիս 6 տարեկանը լրանալը և համաձայն նույն օրենսգրքի 90-րդ հոդվածի՝ ՔԿՀ-ում, անհրաժեշտության դեպքում, ստեղծվում է մանկան տուն՝ երեխաների բնակության և զարգացման պատշաճ պայմաններով, սակայն որևէ իրավական ակտով ամրագրված չէ մանկան տան ստեղծման կարգը և դեպքերը: Փաստացի, եթե լինի նման կարգավիճակում գտնվող կին սովորող, ապա վերջինիս կրթությունը խնդրահարույց կլինի:

Առողջական խնդիրներ ունեցող անձինք:

Առողջական վիճակով պայմանավորված դասերի մասնակցության խնդիրներ ևս արձանագրվել են: Մասնավորապես՝ մտահոգիչ է ներառական կրթության կարիք ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման հարցերը: Թեև ՊՈԱԿ-ից ստացված հարցման պատասխանում նշվել է, որ մանկավարժահոգեբանական կենտրոնի կողմից իրականացվել է ծրագրի սովորողների գնահատում, որի արդյունքներից պարզ է դարձել, որ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողներ

չկան, սակայն ՆՍՀԿ-ի կողմից իրականացված ուսումնասիրության արդյունքներով արձանագրվել է, որ կան նման կարիք ունեցող անձինք, և այս ուղղությամբ անհրաժեշտ է աշխատանքներ տանել:

Խնդիրներ են արձանագրվել նաև ներառական կրթության կարիք ունեցող անձանց շրջանում իրազեկման մասով: «Նուբարաշեն» ՔԿՀ-ում հիմնարկը ՊՈԱԿ-ին տեղեկացրել է որոշ անձանց ներգրավելու աննպատակահարմարության մասին, սակայն վերջիններս ներգրավվել են, և որոշ ժամանակ անց ինքնակամ դուրս եկել ծրագրից: ՍՀԻԱ բաժինը հայտնել է, որ դրա պատճառը եղել է անձանց մտավոր խնդիրները, որով պայմանավորված դասերը չեն ընկալել և հետագայում ինքնակամ դուրս են եկել:

Հարկ է նշել նաև, որ պատժախցում գտնվելու ընթացքում անձինք նույնպես հնարավորություն չեն ունենում մասնակցել դասերին:

Կրթական ծրագրին խոչընդոտող գործոններ

Ծրագրում ընդգրկվելու խոչընդոտները տարբեր են: Արձանագրված խնդիրներից են.

! Աշխատանք

Հարցազրույցների համաձայն՝ շատերը ՔԿՀ-ներում ներգրավված են վճարովի աշխատանքներում և ժամային գրաֆիկի անհամապատասխանության պատճառով չեն ներգրավվել կրթական ծրագրում: ՔԿՀ-ներում կան այնպիսի աշխատանքներ, որոնցում անձինք աշխատում են լրիվ դրույքով, և դա նրանց հնարավորություն չի տալիս՝ ներգրավվելու ծրագրում:

! Կարծրատիպեր

Դատապարտյալներից նշել են, որ ծրագրում չներգրավվելու խնդիրներից է ազատագրված անձանց մտածելակերպը՝ սովորելը հարիր չէ իրենց:

! Տարիքային անհամապատասխանություն

Դատապարտյալները նշել են, որ «տարիքով դատապարտյալներից շատերը ամաչում են երիտասարդների հետ սովորել», ուստի չեն ցանկանում ընդգրկվել ծրագրում:

! Դասասենյակներ

«Սևան» ՔԿՀ-ում նշել են, որ առկա է դասասենյակների խնդիր, և նոր խմբերի ձևավորման դեպքում՝ տեղ չի լինի դասընթացների կազմակերպման համար:

! Պայմանական վաղաժամկետ ազատման դիմումների մերժումները

Դատապարտյալները, տեսնելով, որ կրթության մեջ ներգրավված անձանց՝ վաղաժամկետ ազատման դիմումները մերժվում են, մոտիվացիա չեն ունենում՝ ծրագրում ներգրավվելու համար:

Ծրագրից սովորողների դուրս մնալու պատճառները

2022-2023թթ. ուստարում ծրագրից դուրս են մնացել 32 (10-ը՝ սեփական դիմումի համաձայն, 22-ը բացակայությունների հիմքով ՊՈԱԿ-ի կողմից հեռացվել են), իսկ 2023-2024թթ-ին 25 դատապարտյալ (13-ը սեփական դիմումի համաձայն, 12-ը բացակայությունների հիմքով ՊՈԱԿ-ի կողմից հեռացվել են), ինչպես նաև եղել են պայմանական վաղաժամկետ ազատված դատապարտյալներ (2022թ-ին 11, իսկ 2023թ-ին 3 դատապարտյալ):

Ըստ հարցազրույցների արդյունքների՝ բացակայությունների և ծրագրից դուրս մնալու պատճառները տարբեր են՝ աշխատող անձանց աշխատանքի բնույթը, առողջական վիճակը, սովորելու ցանկության բացակայությունը, ներառական կրթության բացակայությունը, պայմանական վաղաժամկետ ազատման դիմումների մերժումները:

Կրթության շարունակականության հիմնախնդիրները

Միայն 2024թ-ի հունվարին են լուծվել անձանց ուսումը ավարտելուց հետո տրամադրվող փաստաթղթի՝ ատեստատի, հետ կապված հարցերը, ըստ որի՝ միջնակարգ կրթության ատեստատ կարող են ստանալ էքստենս ավարտական և պետական քննությունները հաջողությամբ հանձնելուց հետո: 2024թ-ի փետրվար-մարտ ամիսներին անցկացվել են 2022թ-ին ընդունված սովորողների էքստենս ավարտական քննությունները, որոնք կազմակերպվել են «Սևան», «Արմավիր» և «Նուբարաշեն» ԶԿՁ-ներում: Ավարտական քննությունները լինելու են մի քանի ամիս անց և ստացվում է, որ անձինք ևս մի քանի ամիս պետք է սպասեն պետական ավարտական քննությունների մեկնարկին, որից հետո նոր կարող են ատեստատ ստանալ, իսկ այդ ընթացքում ոմանք կարող են վաղաժամկետ ազատվել և արդյունքում չստանալ փաստաթուղթ:

Առաջարկություններ

Օրենսդրական

1.1

ՍՀԻԱ բաժիններին վերագրել ծրագրում ընդգրկվելու համար անհրաժեշտ կրթությունը հավաստող փաստաթղթերի ձեռքբերման գործառույթը,

1.2

Դատապարտյալների կրթության արդյունավետ իրականացման նպատակով ստեղծել 19 և բարձր տարիքի անձանց համար կարիքի գնահատման նոր գործիք,

1.3

Մշակել և հաստատել դատապարտյալների ուսումնական խմբերի կազմավորման համար հատուկ չափորոշիչներ՝ հաշվի առնելով անձանց փաստացի կրթական մակարդակը և տարիքը,

1.4

Կատարել օրենսդրական փոփոխություններ և պայմանական վաղաժամկետ ազատման չափորոշիչներում խրախուսում ներառել հանրակրթական ծրագրում բարձր առաջադիմություն ունեցող և/կամ բարձր առաջադիմությամբ ավարտած անձանց համար,

1.5

«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքում և Քրեակատարողական օրենսգրքում կատարել փոփոխություններ և կրթական ծրագրերում ներգրավված, բայց պատժից պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձանց համար ապահովել կրթական ծրագրի շարունակականության և վկայականի հանձնման իրական երաշխիքներ,

1.6

Կրթության շարունակականության ապահովման նպատակով Քրեակատարողական օրենսգրքում կատարել լրացում և, անհրաժեշտության դեպքում, ստեղծել հեռավար ուսուցման հնարավորություն,

1.7

Երեխա ունեցող կանանց կրթության ապահովման և երեխաների ժամանցի կազմակերպման նպատակով մշակել ենթաօրենսդրական ակտ՝ ՀՀ Քրեակատարողական օրենսգրքով նախատեսված մանկական տան ստեղծման կարգի և պայմանների վերաբերյալ,

1.8

ՀՀ քրեակատարողական օրենսգրքում կատարել փոփոխություն և հանրակրթական ծրագրերի համար ևս ներառել ուսուցման հեռավար ձևը,

1.9

Մշակել ենթաօրենսդրական ակտ և ստեղծել կարգավորումներ՝ հետպատժյա փուլում անձանց հետ աշխատանքի վերաբերյալ,

1.10

«Էքստեն (դրսեկության) փոխադրական և ավարտական քննություններ կազմակերպելու կարգը» հաստատելու մասին ՀՀ ԿԳՄՍ Նախարարի 2010 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 1507-Ն հրամանում կատարել փոփոխություն և ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական հիմնարկներում պահվող ազատազրկման ձևով պատիժ կրող դատապարտյալներին հնարավորություն տալ վկայական/ատեստատ ստանալ ավարտական քննությունների փուլում ևս,

1.11

«Էքստեն (դրսեկության) փոխադրական և ավարտական քննություններ կազմակերպելու կարգը» հաստատելու մասին ՀՀ ԿԳՄՍ Նախարարի 2010 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ 1507-Ն հրամանում կատարել փոփոխություն և ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական հիմնարկներում պահվող ազատազրկման ձևով պատիժ կրող դատապարտյալներին հնարավորություն տալ քննություններին մասնակցել հեռավար տարբերակով,

1.12

ՔԿՀ-ներում կրթական ծրագրերի արդյունավետ իրականացման և պետությանը աջակցելու նպատակով ՀՀ քրեակատարողական օրենսգրքում կատարել փոփոխություն և հնարավորություն ընձեռնել հասարակական կազմակերպություններին իրականացնել կրթական ծրագրերի մշտադիտարկումներ:

Գործնական

2.1

Խտրականության բացառման և տեղեկատվության հասանելիության նպատակով՝ մշակել դատապարտյալների շրջանում ծրագրի մասին իրազեկման մեխանիզմներ, մասնավորապես ուղղման պլանում ներառել այդ մասին տեղեկատվություն:

2.2

Կրթության արդյունավետության նպատակով դատապարտյալների դասարանների խմբավորումները իրականացնել՝ ըստ փաստացի կրթական մակարդակի և տարիքի,

2.3

Շարունակել և ավարտին հասցնել դասասենյակների վերանորոգման և կահավորման աշխատանքները,

2.4

Դատապարտյալներին հնարավորություն տալ՝ անհրաժեշտ գրեական նյութերը՝ դասագրքեր, իրենց մոտ պահելու,

2.5

Անվտանգության նկատառումներից ելնելով՝ ՔԿՀ-ում որոշակի նյութերի արգելքով պայմանավորված, գործնական դասերը ավելի արդյունավետ դարձնելու նպատակով կիրառել այլ մեթոդներ, մասնավորապես՝ տեսանյութերի դիտում և այլն,

2.6

Դասացուցակները կազմել՝ հաշվի առնելով ծրագրում ընդգրկվելու ցանկություն հայտնաձև անձանց կարիքները և ՔԿ հիմնարկի ներքին կանոնակարգի պահանջները,

2.7

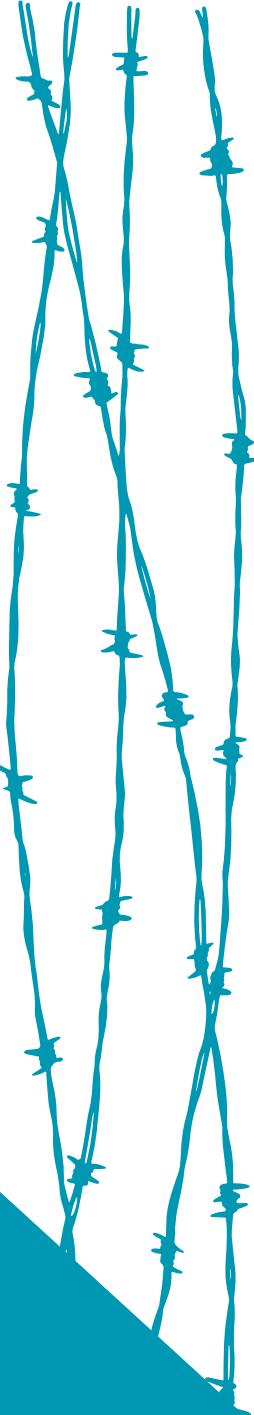
Պարբերաբար իրականացնել վերապատրաստման դասընթացներ ՔԿՀ-ներում դասավանդող ուսուցիչների համար դատապարտյալների հետ՝ աշխատանքի նրբություններին, դատապարտյալների իրավունքներին և պարտականություններին, ՔԿՀ ներքին կանոնակարգերին ծանոթացնելու նպատակով,

2.8

Ապահովել ՔԿՀ-ներում ներառական կրթության ապահովման համար համապատասխան մեխանիզմները,

2.9

Չանրակրթական ծրագրի արդյունավետության, ինչպես նաև ծրագրի ընթացքում առաջացած խնդիրները, խոչընդոտները վեր հանելու նպատակով՝ մշակել գնահատման մեթոդներ և պարբերաբար իրականացնել գնահատում:

Քաղաքականության համառոտագիրը պատրաստվել է ԵՄ ֆինանսական աջակցությամբ ընթացող «Հայաստանում արդարադատության ոլորտի բարեփոխումների մշտադիտարկում» ծրագրի շրջանակում (www.juremonia.am):

Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում «Նոր Սերունդ» Մարդասիրական ՀԿ-ն, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի եվրոպական միության տեսակետները:

©2024 «Նոր Սերունդ» Մարդասիրական ՀԿ
Հասցե՝ ՀՀ, 0001, ք. Երևան, Թումանյան փող., 10 շենք, բն 7
Հեռախոս՝ + 374 60 47-89-89, + 374 60 37-89-89
Էլ. հասցե՝ contact@ngngo.net
Կայքէջ՝ www.ngngo.net

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳԻՐ

**«ԴԱՏԱՊԱՐՏՅԱԼՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԿԱՐԻՔԸ ԲԱՆՏԵՐՈՒՄ»**

«Նոր Սերունդ» մարդասիրական ՀԿ-ն (ՆՍՀԿ)
ոչ առևտրային հասարակական
կազմակերպություն է, որը հիմնադրվել է
1998թ.-ին Հայաստանում:
ՀԿ-ն իր գործունեությունն իրականացնում է
ելևելով մարդասիրական սկզբունքներից՝
նպաստելու հասարակության և հատկապես
խոցելի խմբերի հիմնախնդիրների
կարգավորմանը:

contact@ngngo.net
www.ngngo.net

+374 60478989
+374 55478980

© 2024. The policy brief was published by New Generation Humanitarian NGO
© 2024. Designed by New Generation Humanitarian NGO